

Merkeordninger i praksis – tilsynsperspektivet

**Alexander Burmo, Nasjonalt
Samordningspunkt for Markedstilsyn**

16.09.2026

**Direktoratet for
samfunnssikkerhet og beredskap**

Agenda

- Kort om SLO og markedstilsyn
- Merkejungelen: tre familier av merker
- Hva CE-merket er – og hva det ikke er
- En redningsvest, et navn og en telefonsamtale
- Tallene bak historien
- European Product Act – det som kommer
- Bærekraftsmerker: nye regler fra 27. september
- Hva betyr dette for dere?

Single Liaison Office/SLO og hovedoppgaver

- Forordning (EU) 2019/1020 om markedstilsyn og produktsamsvar
- Drifte nettverk for samordning av markedstilsyn
 - Koordinere norske horisontale fokusområder
- Representere Norge i EU/EØS (EUPCN, EFTA WG m.fl.)
 - Fronte norske posisjoner og formidle relevant informasjon til norske myndigheter
 - Nordisk SLO-møter
- Tett samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet samt Justis- og beredskapsdepartementet
- Ansvarlig for en felles nasjonal, flerårig strategi for markedstilsyn
- Nasjonalt kontaktpunkt for ICSMS (Europeisk Informasjons- og kommunikasjonssystem for markedstilsyn)

Myndigheter i nettverket:

- Arbeidstilsynet
- Direktoratet for byggkvalitet
- Direktoratet for medisinske produkter
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Forbrukertilsynet
- Havindustritilsynet
- Helsedirektoratet
- Justervesenet
- Mattilsynet
- Miljødirektoratet
- Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Sjøfartsdirektoratet
- Statens jernbanetilsyn
- Statens vegvesen
- Luftfartstilsynet
- Tolletaten

Merkejungelen sett fra tilsynssiden

- Et merke er en påstand. Tilsyn er å teste om påstanden holder.

Tre grupper av merker med tre helt ulike former for kontroll

Lovpålagt samsvarsmerking

CE-merket, energimerket, merking etter sektorregelverk.

Pålagt av regelverk. Ansvaret ligger i sin helhet hos produsent eller importør.

Kontroll skjer i etterkant, av tilsynsmyndighet, på et lite utvalg.

Offentlig regulerte frivillige merker

Svanemerket, EU-blomsten, Nøkkelhullet.

Frivillig å bruke, men med et definert kriteriesett og tredjepartskontroll før merket kan tas i bruk.

Kriteriene er offentlig tilgjengelige og revideres jevnlig.

Private og egendefinerte merker

Bransjeordninger, egne grønne symboler, plattformmerker som «Verified» og «Best seller».

Ingen felles kriterier, ingen felles kontroll.

Fram til nå i praksis uregulert, men det endres 27. september.

Forbrukeren ser den samme runde symbolformen på alle tre.

CE-merket: hva det faktisk sier

Det CE-merket er

Produsentens egen erklæring om at produktet oppfyller kravene i det regelverket som gjelder for det.

Et pass til det indre marked og grunnlaget for fri bevegelse av varen.

Utgangspunktet for tilsyn: det forteller oss hvilket regelverk vi skal måle produktet mot.

Det CE-merket ikke er

Ikke et kvalitetsmerke. Ikke et miljømerke. Ikke en offentlig godkjenning.

For de aller fleste produkter er ingen tredjepart involvert før produktet er ute i markedet. Teknisk kontrollorgan kreves bare der regelverket sier det.

Ingen bekreftelse på at noen faktisk har kontrollert akkurat ditt produkt.

CE-merket er en påstand fra produsent eller representant. Kontrollen kommer etterpå.

En redningsvest fra AliExpress

- Fra et tilsyn etter artikkel 4 i markedstilsynsforordningen.

Alt var på plass, helt til vi tok kontakt

1 Produktet

En redningsvest tilbudt på det norske markedet via online plattform.

CE-merket. Merket med navn og kontaktopplysninger til ansvarlig markedsdeltaker i EU/EØS, slik artikkel 4 krever.

Formelt sett feilfritt.

2 Kontrollen

Vi kontaktet den oppgitte kontaktpersonen.

Standard forespørsel: samsvarserklæring og teknisk dokumentasjon for produktet.

Helt rutinemessig, kjernen i det artikkel 4 skal gjøre mulig.

3 Svaret

Vedkommende hadde ingenting med saken å gjøre.

Kjente ikke produktet, hadde ikke inngått noe mandat og hadde ingen dokumentasjon.

Navnet var ekte. Koblingen til produktet var det ikke.

Merkingen var riktig. Det som stod bak merkingen, var ikke det.

Hva saken forteller, sett fra tre sider

For den seriøse bedriften

Dere bruker tid og penger på mandater, dokumentasjon og oppfølging.

Konkurrenten skriver et navn på en etikett og er ferdig.

Regelverket er krevende for dem som følger det og billig å ignorere for dem som ikke gjør det.

For forbrukeren

Merket ser helt likt ut i begge tilfeller.

Det gir ingen garanti for at noen faktisk står bak produktet.

Og forbrukeren har ingen praktisk mulighet til å sjekke det selv.

For tilsynet

Sporet stopper. Vi har ingen i EØS å rette pålegg mot.

Alternativet er å gå via distributør eller plattform, noe som er tregere, og ofte uten tilgang til dokumentasjonen.

Ressursene går til å lete etter en ansvarlig, ikke til å kontrollere produkter.

Saken min er ikke et unntak

7 %

av artikkel 4-kontrollene manglet ansvarlig markedsdeltaker helt

5 %

hadde kontaktopplysninger som viste seg å være feil: ingen svarte, eller de avviste ansvaret

14 %

av 215 nettannonser fra tredjeland oppfylte artikkel 4 i EUs fellesaksjon (11 land, 2023)

2 av 3

av de oppgitte ansvarlige kunne ikke bekreftes da de ble kontaktet

Min case var altså kategori nummer to.

Fellesaksjonen viser noe verre: når man går systematisk etter netthandel fra tredjeland, faller etterlevelsen fra rundt 90 prosent til 14. Det er ikke samme marked. Det er to markeder med det samme merket på.

Kilde: Europakommisjonen, rapport om gjennomføringen av artikkel 4 i forordning (EU) 2019/1020 – COM(2025) 63 final, 3.3.2025.

Riktig merke er heller ingen garanti for riktig produkt

33 av 33

redningsvester hadde mangler i den formelle kontrollen alle var CE-merket og merket i samsvar med NS-EN ISO 12402-3

34

avvik fra PVU-regelverket, på 33 vester fra 18 virksomheter

47 %

av enkeltavvikene gjaldt konstruksjon og vern mot drukning – ikke formaliteter

Blant funnene: gasspatroner som skrudde seg ut under rotasjonstest.

En vest som ikke blåser seg opp, gjør det motsatte av det den skal fordi den drar brukeren ned. Ingenting av dette ville en forbruker sett på merkingen. Flere av produktene lå dessuten helt inntil minstekravene i standarden, slik at små avvik får direkte konsekvenser.

Kilde: DSB, Tilsyn med forbrukerprodukter – oppblåsbare redningsvester, tilsynsrapport 2017.

Hvorfor holder ikke tilsyn alene?

5,9 mrd

pakker inn i EU i 2025 – en økning på 298 prosent siden 2022

1 av 15 385

varer kontrolleres. Kontrollraten falt fra 203 til 65 per million fra 2022 til 2025

10 000

årsverk i markedstilsyn i hele EU – mot 82 700 i tollmyndighetene

0,002 %

av offentlige utgifter i EU går til markedstilsyn

Vi tar stikkprøver i en strøm vi aldri kan ta igjen.

Når volumet vokser raskere enn kapasiteten, finnes det bare to muligheter: enten aksepterer man at etterlevelsen faller, eller så flytter man kontrollen fra etterkant til forhånd over på data som kan verifiseres maskinelt. Det er nettopp det den European Product Act skal forsøke å gjøre noe med.

Kilde: Europakommisjonen (DG GROW), underlagsmateriale til European Product Act, 2026.

European Product Act

- Kommissjonens forslag er varslet 30. september 2026.
 - Men ryktene sier den er utsatt til 6 oktober

To rettsakter i én pakke

EU Product Act

Slår sammen New Legislative Framework – beslutning 768/2008 og forordning 765/2008 – med markedstilsynsforordningen 2019/1020.

Ett regelverk som dekker design, samsvar og håndheving.

NLF er malen for 31 sektorregelverk; markedstilsynsforordningen dekker over 70.

Revidert standardiseringsforordning

Forordning 1025/2012.

Raskere leveranse av europeiske standarder, og standarder for tjenester i tillegg til varer.

Relevant for dere: standardene er der kravene bak CE-merket faktisk konkretiseres.

Status et viktig forbehold

Dette er et forslag, ikke vedtatt rett.

Deretter forhandlinger i Parlamentet og Rådet, trolig gjennom 2027–2028.

EØS-relevant. Realistisk anvendelse tidligst rundt 2029–2030, med overgangsordninger.

Fire endringer som treffer merking direkte

1

Artikkel 4 utvides kraftig

Fra et begrenset utvalg rettsakter til i praksis alle harmoniserte produkter i over 70 rettsakter. Alle produkter må ha en ansvarlig markedsdeltaker i EU/EØS.

2

Ansvarlig representant må verifiseres

Signert mandat fra produsenten lastes opp i et EU-register. Da kunne navnet på redningsvesten vært sjekket på to minutter før vi kontaktet han.

3

Digitalt produktpass, med CE-merket integrert

Samsvarsinformasjon blir maskinlesbar og kan kontrolleres automatisk. Passet kan flagges ugyldig, for eksempel når representanten forsvinner fra registeret.

4

Nettmarkeds plassene får plikter

Verifisere at et gyldig produktpass matcher produktet, fjerne tilbud etter varsel og hindre gjenoppføring. Bryter de pliktene, kan de selv anses som ansvarlig representant.

Frivillige merker: nye regler fra 27. september

Hva som skjer

EmpCo-direktivet (EU) 2024/825 er gjennomført i norsk rett gjennom endringer i markedsføringsloven.

Stortinget vedtok endringene i juni 2026.

Reglene gjelder fra 27. september 2026 – elleve dager etter dette seminaret.

Hva som forbys

Generelle miljøpåstander uten dokumentasjon: miljøvennlig, grønn, bærekraftig, klimanøytral.

Produktpåstander om klimanøytralitet basert på kvotekjøp.

Bærekraftsmerker som verken bygger på en tredjepartsverifisert sertifiseringsordning eller er etablert av offentlig myndighet – altså egenutviklede grønne merker.

Hvem håndhever

Forbrukertilsynet, etter markedsføringsloven ikke produkttilsynene.

Det er signalisert at veiledning og dialog prioriteres i en overgangsperiode, og at uforholdsmessige tiltak mot eksisterende lagerbeholdning skal unngås.

Men rammen er ikke til forhandling: kan du ikke dokumentere det, kan du ikke skrive det.

Hva betyr dette for dere?

Rydd i rollene

Vit om dere er produsent, importør, distributør eller ansvarlig representant. Det er rollen som avgjør pliktene, ikke hva som står på fakturaen.

Er dere oppført som ansvarlig markedsdeltaker for noen andre: sjekk at dere faktisk har mandatet og dokumentasjonen. Ellers er det dere som står der når vi ringer.

Sjekk kjeden bakover

Be om samsvarserklæring og teknisk dokumentasjon før dere kjøper inn ikke når tilsynet tar kontakt.

Et navn på en etikett er ikke det samme som en ansvarlig aktør. Ring nummeret én gang før dere inngår avtalen.

Vær ekstra oppmerksom på produkter som ligger helt inntil minstekravene i standarden.

Forbered dataene

Digitalt produktpass kommer uansett, sektor for sektor: byggevarer, batterier, leketøy, tekstiler.

Den som allerede har strukturert produktdata, slipper å gjøre jobben to ganger.

Og gå gjennom egne miljøpåstander og merker før 27. september.

Tre ting å ta med videre

1. Et merke er en påstand, ikke en garanti. Verdien avhenger av hvem som kontrollerer den, og når.
2. Den største svakheten i dag er ikke merket, men sporet bak merket. Det er det EU nå forsøker å tette.
3. Byrden flyttes fra tilsyn i etterkant til verifiserbare data på forhånd. De som forbereder seg nå, får et forsprang.

Takk for oppmerksomheten

Alexander Burmo

Nasjonalt Samordningspunkt for Markedstilsyn (SLO)

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

www.dsb.no